

Čís. 2045.

Zpronevěra (§ 183 tr. zák.) není zpravidla vyloučena tím, že lze odčinití újmu svěřitelovu použitím jiných věcí, třebaš rovnocenných i stejnorodých, leč že by měl pachatel rovnocenné a stejnorodé věci po ruce již v době svémocného opatření s věcí svěřenou.

Po stránce subjektivní jest nezbytným předpokladem vědomí pachatelovo, že svým jednáním nakládá neoprávněně s věcí proti vůli majitele a že tak zasahuje do jeho právní sféry v úmyslu, by si věc přivlastnil (si ji zadržel) a by jednáním jeho utvořený stav zůstal trvalým.

(Rozh. ze dne 24. července 1925, Zm I 320/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného a jeho otce Jindřicha K-eho do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Č. Lípě ze dne 20. února 1925, jímž byl Herbert K. uznán vinným zločinem zpronevěry podle §u 183 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

S hlediska důvodů zmatečnosti podle čís. 5 a 9 a) §u 281 tr. ř. uplatňuje stížnost jednak, že výrok soudu o rozhodných okolnostech je neúplným, jednak že nalézací soud má neprávem za to, že zjištěné okolnosti ztělesňují skutkovou podstatu zločinu zpronevěry. V obojím směru jest výtce přisvědčiti. Soud nalézací uznává obžalovaného vinným, že poštovní známky v hodnotě 1482 Kč 54 h. jemu firmou Rudolf K. do komise svěřené, si zadržel a přivlastnil. K odůvodnění tohoto výroku uvádí soud v důvodech rozsudku především, že obžalovaný proti své povinnosti vůči firmě Rudolf K. neodvedl jí ani poštovních známek ani výtěžku za ně utrženého, nýbrž že uprchl do ciziny a že obhajoba obžalovaného, podle níž »odevzdal celou věc svému otci, by ji urovnal«, nemůže obžalovaného omlouvati, jelikož za zboží dané mu do komise jen obžalovaný sám zodpovídá a proto nesměl a nemůže zodpovědnost přesunouti na svého otce. Dále praví důvody: »že ostatně je z celého chování se obžalovaného jasně zřejmo, že smýšlel již předem na zpronevěru« a poukazuje při tom na to, že obžalovaný — prodal-li snad skutečně část poštovních známek za 200 Kč, — ani zbytku známek nevrátil a na opětné upomínání neodpověděl, nýbrž se o věc vůbec dále nestaral a dluhu až dosud nezaplatil, přes to, že, měl-li jeho otec věc urovnati, bylo jeho povinností, by se svého otce otázal, zda věc urovnal. Těmito zjištěnými okolnostmi — jež by ostatně spíše poukazovaly na subjektivní podstatu zločinu podvodu — není skutková podstata zpronevěry dostatečně opodstatněna ani po objektivní, ani po subjektivní stránce.

Za svěřenou ve smyslu §u 183 tr. zák. sluší pokládati věc, jež se z moci majitelovy dostane do moci jiného na podkladě dohody, podle níž má nabyvatel naložiti s věcí v určitém směru, jak tomu zde podle zjištění rozsudku bylo. Vyjmouc příkazaný způsob jsou tedy veškerá

jiná opatření nabyvatele s věcí, třebaže jsou mu fakticky možnými, smluvně a právně vyhražena svěřiteli, jež má proti pachateli nejen obligační nárok na splnění příkazu, nýbrž i věčný nárok k svěřené věci, která zůstane i v rukou nabyvatele věci tomuto cizí. Nabyvatel věci, zneužívá-li skutečné moci nad věcí k takovému opatření s ní, jaké mu právně nepřísluší, drží-li věc s vyloučením svěřitele trvale pro sebe, věc za sebou zadržuje, nebo nakládá-li s věcí jiným způsobem, k němuž jest oprávněn toliko majitel, věc si přivlastňuje. Zpronevěra není pravidelně ani vyloučena tím, že lze odčinití újmu svěřitelovu použitím jiných věcí, třebaš rovnocenných i stejnorodých. Výjimkou bude jen případ, když pachatel má rovnocenné a stejnorodé věci po ruce již v době svémocného nakládání s věcí svěřenou, takže jest kdykoliv s to, by dodatečně příkazu vyhověl a majiteli ihned na jeho žádost vydal věc rovnocennou a stejnorodou. Avšak nezbytným předpokladem zpronevěry ve smyslu §u 183 tr. zák. jest vědomí pachatele, že svým jednáním nakládá neoprávněně s věcí proti vůli majitele a že takto zasahuje do právní sféry majitele v úmyslu, by si věc přivlastnil, pokud se týče, by si ji zadržel, a by tento jeho jednáním utvořený nový stav zůstal trvalým. V těchto směrech neobsahuje napadený rozsudek dostatečného zjištění. Nálezací soud nezabývá se vůbec obhajobou obžalovaného, podle níž otec jeho měl věc s firmou Rudolf K. »urovnati«, nepraví ani, zda této obhajobě věří, nezjišťuje, zda obžalovaný část poštovních známek prodal a jakou, a zda zbytek — v jaké výši — odevzdal skutečně otci za účelem, by věc s firmou Rudolf K. »urovnal« a zda to znamená, by zbytek poštovních známek této firmě vrátil a výtěžek za prodanou část odevzdal. Nálezací soud nezabýval se dále ani tím, co otec obžalovaného jako svědek potvrdil, totiž že věc se má tak, jak obžalovaný tvrdí, ačkoliv toho bylo nezbytně třeba, jak ohledně posouzení otázky, zda jedná se o zločin nebo po případě o přestupek zpronevěry ohledně výtěžku za prodanou část známek a zejména, zda jest podstata zpronevěry prokázána i po subjektivní stránce. Rozsudek praví sice, že obžalovaný podle celého svého postupu »z počátku již smýšlel na zpronevěru«, než to, co soud jako odůvodnění připojuje, doličuje jen, že obžalovaný nevyhověl své povinnosti ze smlouvy, že se sám konečně o věc nestaral a že dluhu dosud nezaplatil. Soud nerozlišuje náležitě mezi soukromoprávním ručením ze smlouvy a mezi trestným zaviněním ve smyslu §u 183 tr. zák. Pro zmíněné vady je proto rozsudek stížen vadností ve smyslu čís. 5 a 9 a) §u 281 tr. ř.

Čís. 2046.

Nedostavil-li se soukromý obžalobce k odročenému hlavnímu přeličení proto, že soudce nesprávně vyhlásil v odročovacím usnesení hodinu nového přeličení, nelze použití §u 46 tr. ř.

(Rozh. ze dne 24. července 1925, Zm I 520/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním ličení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: